

T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika
fanlari ilmiy tadqiqot instituti

UZLUKSIZ TA'LIM

ILMIY-USLUBIY JURNAL

2021
maxsus son

DJURAYEV Risbay
Bosh muharrir

Jurnal 2001 yildan nashr qilina boshlangan.

O'z MAAdan 2007 yil 3-yanvarda № 0101-tartib raqami bilan qayta po'yxatdan o'tgan.

Jurnalda e'lon qilingan maqolalardan iqtibos keltirilganda «Uzluksiz ta'lim» jurnalidan olinganligi ko'rsatilishi lozim.

Tahrir hay'ati:

Sherzod SHERMATOV
Uzoqboy BEGIMQULOV
Alisher UMAROV
Nargiza RAXMANQULOVA
Xolboy IBRAGIMOV
Shavkat QURBONOV
Roxatoy SAFAROVA
Islom ZOKIROV
Dono G'ANIYEVA
Lobar QARAXANOVA
Dusmurod DJURAYEV

Tahririyat manzili:

100027, Toshkent sh.,
Furqat ko'chasi,
174-uy.

O'zPFITI

Tel.: (71)-245-92-34

(93)-503-52-07

e-mail: uzluksiztalim_jurnal@mail.ru
liya_2305@mail.ru

TA'LIM MAZMUNI UZLUKSIZLIGI

- 3 **S.T.Turg'unov**
Uzluksiz ta'lim tizimida pedagogik jarayonlar samaradorligini ta'minlash
- 9 **A.G'.Turg'unboyeva**
O'smirlik davrida xarakter aktsentuatsiyasi va xarakterning shakllanishi
- 13 **M.A.Maxsudova**
Turli yosh davrlarida muloqotning rivojlanishi
- 17 **Z.B.Kurbanova**
Bolalar ijtimoiylashuvini tashxis qilish uzluksiz ta'lim samaradorligi omili sifatida
- 21 **Yo.T.Djumanazarov**
Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishning ayrim psixologik aspektlari
- 25 **S.Yu.Akbarov**
Kattalarga ta'lim berish samaradorligini oshirish – yangi davr talabi sifatida
- 28 **A.A.Xusanov**
Bo'lgusi o'qituvchi-logopedlarni inklyuziv ta'lim muhiti sharoitida pedagogik faoliyatini ilmiy tashkil etish pedagogik muammo sifatida
- 32 **D.D.Oribhojeva**
Maktab yoshidagi o'quvchilar ijtimoiy kompetentligining tarkibiy qismlari
- 36 **M.B.Badritdinova**
O'smirlarda tafakkur rivojlanishining psixologik xususiyatlari
- 39 **Z.O.Rahmatullayeva**
Bolalarda emosional intellektni shakllantirishning samarali omillari
- 42 **D.H.Ergasheva**
O'quv-bilish faoliyati muhitida bola mustaqilligining psixologik xususiyatlari
- 46 **D.H.Ergasheva**
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatida mustaqillikni rivojlantirish omillari
- 50 **N.O.G'aniyeva**
O'smirlik davrida ijtimoiy qo'rquv holatlarining namoyon bo'lishi
- 54 **N.A.Vaxobova**
Oilada bolani maktab ta'limiga «shaxs» sifatida tayyorlashning ijtimoiy-psixologik omillari
- 58 **I.P.Маусупова**
Особенности типов темперамента и их влияние на профессиональное самоопределение личности
- 64 **Sh.J.To'ychiyeva**
Psixologik mahoratli o'qituvchi – davr talabi
- 66 **M.Abdullayeva, N.Abdullayeva**
Oiladagi muloqotning o'ziga xos xususiyatlarining shakllanishi
- 70 **M.Abdullayeva, D.Abdullayev**
O'smirlarni sport musobaqalariga tayyorlashning o'ziga xos jihatlari
- 74 **Z.B.Kurbanova, M.N.Rustamova**
O'quvchilar kreativ qobiliyatini o'rganishning diagnostik vositalari
- 78 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentligini shakllantirish omillari
- 81 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentsiyasi rivojlantirishida kreativ muloqot omillari
- 85 **A.A.Soliyev, M.Y.Mirvaliyeva**
O'smirlar sotsial statusini shakllantirishiga ta'sir etuvchi omillar
- 89 **G.Tulyaganova**
Shaxs rivojlanishining turli bosqichlarida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning psixologik xususiyatlari
- 93 **O.R.Nabiyeva**
Reproduktiv yoshdagi ayollar ruhiyatida kuzatiladigan o'zgarishlar
- 98 **M.N.Rustamova**
Pedagogik faoliyat samaradorligining psixologik omillari
- 101 **G.Sh.Tursunova**
Egotsentrizm shaxs xususiyati sifatida
- 104 **A.N.Qurbonboeva**
O'zini o'zi faollashtirish psixologik tadqiqotlar predmeti sifatida
- 108 **D.B.Toshpo'latova, N.Maxmudova**
Oliy ta'lim muassasalari maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini pedagogik faoliyatga tayyorlash jarayonlarini takomillashtirish mexanizmlari

O'SMIRLAR SOTSIAL STATUSINI SHAKLLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR

**A.A.SOLIYEV,
M.Y.MIRVALIYEVA,**

O'z MU psixologiya mutaxassisligi magistrantlari

Ushbu maqolada o'smirlar sotsial statusiga ta'sir etuvchi omillar yoritilgan. O'smirlar hamda o'smirlik davriga alohida urg'u berilgan. O'smirlarga bag'ishlangan nazariy va amaliy ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar: *O'smirlik davri, adaptatsiya, xulq-atvor, temperament, status.*

В статье рассматриваются факторы, влияющие на социальный статус подростков. Особое внимание уделяется подросткам и подростковому возрасту. Теоретическая и практическая информация о подростках.

Ключевые слова: *подростковый возраст, адаптация, поведение, темперамент, статус.*

This article discusses the factors that affect the social status of adolescents. Emphasis is placed on adolescents and adolescence. Theoretical and practical information on adolescents.

Key words: *Adolescence, adaptation, behavior, temperament, status*

O'qituvchi va tarbiyachi uchun bolalarning o'smirlik davri psixologiyasini bilish psixologik nuqtai nazaridan ham pedagogik nuqtai-nazaridan ham muhimdir. Bu davrni biz yana o'tish davri ham deb ataymiz. O'smirlik davri asosan 11-15 yoshdagi bolalarni o'z ichiga qamrab oladi, ya'ni 5-8 sinf o'quvchilarini. O'smir o'quvchilarni ta'lim va tarbiya berish ishlarida uchraydigan ayrim qiyinchiliklar bu yoshdagi bolalarning psixik rivojlanishi va hususiyatlarini ba'zan yetarli darajada bilmaslikdan yoki inkor qilishdan kelib chiqadi. Kichik va katta yoshdagi maktab o'quvchilariga qaraganda o'smirlik yoshidagi bolalarni tarbiyalashda juda ko'p qiyinchiliklar bo'ladi. Chunki, kichik bolaning katta odamga aylanishi jarayoni juda qiyin kechadi. Bu jarayon o'smirlar psixologiyasining odamlar bilan bo'lgan munosabat formalarining jiddiy ravishda o'zgarishi, hamda hayot sharoitining o'zgarishi bilan bog'liqdir. Bu davrda o'smirlarning o'z shaxsiy fikrlari paydo bo'ladi. Ularda o'z qadr-qimmatlari haqidagi tushuncha kengayadi. Ilmiy psixologiyaning aniqlashi bo'yicha o'smirlarning psixik taraqqiyotini xarakterga keltiruvchi kuchlar, ularning faoliyatlari bilan tug'iladigan ehtiyojlar bilan bu ehtiyojlarni qondirish imkoniyatlari o'rtasidagi dialektik qarama-qarshiliklarni yuzaga kelishi va bartaraf qilinishidan iboratdir. Qarama-qarshiliklar ancha yuksak darajadagi psixik

SHAXS RIVOJLANISHINING TURLI BOSQICHLARIDA O'Z INDIVIDUAL IMKONIYATLARINI RO'YOBGA CHIQARISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

G.TULYAGANOVA,
TDPU, tayanch doktoranti

Maqolada shaxs rivojlanishining turli bosqichlarida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning psixologik xususiyatlari o'rganilgan. Ayniqsa, shaxs taraqqiyotining dastlabki davrlaridan bo'lgan maktabgacha tarbiya yoshidan boshlab talabalikda o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning o'ziga xos jihatlari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: talabalik davri, shaxs o'z imkoniyatlarini ro'yobga talabalik davri, shaxs o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish, konstruktiv, destruktiv, voz kechish, shaxs sifatlari, o'zini o'zi anglash, o'zini o'zi boshqarish, maqsadni anglash, xulq-atvor.

В статье исследуются психологические особенности самоутверждение на разных этапах развития личности. В частности, с дошкольного возраста, являющегося одним из самых ранних этапов личностного развития, раскрываются особенности самоутверждение.

Ключевые слова: личность, самоутверждение, дошкольное учреждение, подростковый возраст, студенчество, этика, самооценка, самосознание, самоуправление, самообразование, нравственное поведение.

The article explores the psychological features of the realization of their individual potential at different stages of personality development. In particular, from the pre-school age, which is one of the earliest stages of personal development, the peculiarities of the student's realization of their individual potential are revealed.

Key words: personality, realization of their individual potential, preschool, adolescence, studentship, ethics, self-esteem, self-awareness, self-management, self-education, moral behavior.

Maktabgacha yoshdagi bola shaxsida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish o'rganish alohida qiziqish uyg'otadi, bunda bolalik davridagi hayotiy faoliyatning shakllari yetuk yoshda shaxsiy o'zini o'zi anglash jarayonlariga ta'sir qilishi mumkin. Aynan shu davrda shaxsiy o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish shakllarini tanlashda xulq-atvor ikkilanishlar paydo bo'ladi: gumanistik yoki buzg'unchi, tajovuzkor yoki kooperativ, o'zini o'zi ta'minlaydigan yoki tajovuzkor, teng yoki hukmron, yetakchi yoki bo'ysunuvchi va boshqalar.

O'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish zarurati bolalik davrida, reflekslar bilan shartlangan buyruqdan tobora ko'proq nazorat qilinadigan, ongli